

ดร.ปริดี พนมยงค์ เดินทางไปเยี่ยม ประธานโฮจิมินห์
ณ กรุงฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม พ.ศ.๒๕๐๙

ปริดี พนมยงค์ พ.ศ. ๒๕๐๙

ประธานโฮจิมินห์-รัฐบุรุษอาวุโส ปรีดี พนมยงค์

โดย ศุภปริดา พนมยงค์

สงครามโลกครั้งที่สองได้สงบลงเมื่อกองทัพญี่ปุ่นแห่ง สมเด็จพระเจ้าจักรพรรดิ ฮิโรฮิโตะ ได้ยอมจำนนต่อฝ่ายสัมพันธมิตร โดยไม่มีเงื่อนไขในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๘

ขบวนการแนวร่วม ‘เวียดมินห์’ ที่ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อกอบกู้เอกราชของชาติภายใต้การนำของประธานโฮจิมินห์ ได้อาศัยสถานการณ์อันเอื้ออำนวย ทำการอภิวัฒน์ยึดอำนาจการปกครองเป็นผลสำเร็จในปลายเดือนสิงหาคม และแล้วในวันที่ ๒ กันยายน ๒๔๘๘ ประธานโฮจิมินห์ ได้ประกาศเอกราชของประเทศเวียดนาม ณ จตุรัสบาดีน กรุงฮานอย

ฝรั่งเศสซึ่งค่อยๆ ฟื้นตัวจากความบอบช้ำในระหว่างสงคราม จึงมีความต้องการที่จะกลับเข้ามามีอำนาจในการปกครองอดีตอาณานิคมของตนอีกครั้งหนึ่ง แต่ก็ไม่อาจห้กหาญใช้กำลังทหารเข้าบีบบังคับอย่างฉับพลันได้ ฝรั่งเศสจึงได้ใช้วิธีการเจรจากับทางการของเวียดนาม เพื่อการต่อรองว่าจะยอมรับรองเอกราช แต่ในขณะที่เดียวกันก็สะสมกำลังรบ

เพื่อเข้าทำการบุกโจมตี และในที่สุดการเจรจาระหว่างฝรั่งเศส-เวียดนามก็ต้องล้มเหลวลงตามแผนที่ฝรั่งเศสได้เตรียมการไว้ และก็ได้ใช้กำลังทางทหารบุกโจมตีเข้ายึดเมืองสำคัญต่างๆ อันเป็นผลให้ทางฝ่ายเวียดนามถอนกำลังกลับเข้าสู่ที่มั่นเดิมในป่าเขาอันเป็นเขตที่ได้มีการจัดตั้งไว้เพื่อสู้รบตลอดเวลาที่ขบวนการเวียดมินห์ ได้จัดตั้งขึ้นในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง

การต่อสู้ระหว่างนักล่าอาณานิคมฝรั่งเศสกับขบวนการเวียดมินห์ของโฮจิมินห์เป็นไปอย่างดุเดือด พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ในความครอบครองของฝ่ายเวียดมินห์ ส่วนฝรั่งเศสยังคงยึดครองตัวเมืองใหญ่และเมืองสำคัญของเวียดนาม อาทิ ฮานอย, ไฮ่งอน, ไฮฟอง, เว้ และดานัง เป็นต้น

การทำสงครามเพื่อครอบงำอิสรภาพของ เวียดนาม นอกจากจะเป็นสงครามประชาชน ในประเทศแล้ว ก็ยังต้องอาศัยการสนับสนุน จากบรรดามิตรประเทศและประชาชนผู้รักความเป็นธรรมทั้งหลาย ซึ่งในการนี้รัฐบาลไทยที่ได้ จัดตั้งขึ้นภายหลังสงคราม ประกอบขึ้นด้วย บุคคลส่วนใหญ่ที่ได้เป็นแกนนำในขบวนการ เสรีไทย อันมีนายปรีดี พนมยงค์ เป็นหัวหน้า จึงได้ให้การสนับสนุนต่อการทำสงครามที่เป็น ธรรมเพื่อครอบงำเอกราชของประเทศเพื่อนบ้าน อันได้แก่ เวียดนาม ลาว เขมร และอินโดนีเซีย เป็นต้น

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางฝ่ายเวียดนามได้ จัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ ในเมืองไทย เพื่อส่งไปติดอาวุธให้กับกองทัพ ประชาชนเวียดนามในการทำสงครามต่อสู้กับ ฝรั่งเศส เจ้าหน้าที่ท่านนี้ คือ เกาหงลานห์ ลูกศิษย์รุ่นแรกๆ ของประธานโฮจิมินห์ ปัจจุบัน อายุ ๕๐ ปีเศษ แต่ก็ยังมีสุขภาพแข็งแรง

โฮจิมินห์ มีความเข้าใจอันถูกต้องว่า นายปรีดี พนมยงค์ มีจิตใจที่รักความเป็นธรรมและพร้อมให้การสนับสนุนต่อขบวนการต่อสู้เพื่ออิสรภาพ ให้หลุดพ้นจากการครอบครองของ บรรดาเหล่านักล่าอาณานิคมในอดีต ท่านจึง ได้มอบหมายให้ตัวแทนของท่านติดต่อผ่าน สายงานของ ร้อยเอก พงษ์เลิศ (ล้วน) ศรีสุนันท์ นายทหารสารวัตร ซึ่งมีหน้าที่ดูแลพลพรรค เสรีไทย สายนิสิตนักศึกษาธรรมศาสตร์-จุฬาลงกรณ์ ภายใต้งานบังคับบัญชาของเจ้ากรม สารวัตรพลเรือตรีหลวงสังวรณยุทธกิจ (สังวรณ สุวรรณชีพ) เมื่อคำร้องขอจากเวียดนามได้ รายงานถึงนายปรีดีแล้ว ก็เป็นไปตามที่โฮจิมินห์ มุ่งหวังและคาดการณ์ไว้ นายปรีดีได้มีคำสั่งให้

ร.อ.พงษ์เลิศ รับผิดชอบจัดลำเลียงอาวุธเสรีไทย จากคลังอาวุธที่จังหวัดชลบุรี ขนส่งโดยรถไฟ ไปที่เมืองพระตะบอง ซึ่งขณะนั้นอยู่ในความ ปกครองของไทยภายหลังกรณีพิพาทอินโดจีน ฝ่ายเวียดนามเป็นผู้รับมอบไปที่พระตะบอง นั้นเอง

อาวุธเสรีไทยเหล่านี้ หน่วยงาน O.S.S. (Office of Strategic Services) ของอเมริกา มีภารกิจในการสนับสนุนกองกำลังใต้ดินใน ประเทศที่ถูกศัตรูยึดครอง O.S.S. ได้ลำเลียง อาวุธทางอากาศโดยเครื่องบิน C47 (ดาโกต้า) ทิ้งร่มชูชีพลงยังจุดนัดหมายบริเวณมาตาพุด ซึ่งปัจจุบันคือเขตอุตสาหกรรมแห่งฝั่งชายทะเล ตะวันออกนั่นเอง อาวุธอเมริกันสมัยสงคราม ประกอบด้วย ปืนเล็กยาว สปริงฟิลด์ไรเฟิล, ปืนยิงเร็วคาร์บิน หรือ คาร์ไบน์, ปืนกลมือ ทอมสันและเอ็มที, ปืนพก ยูเอสอาร์มี ๑๑ ม.ม., ปืนบาซูก้าต่อสู้รถถัง, ปืนกลเบาบราวนิง, ลูกกระเบิดมือ, เครื่องยิงระเบิด, ดินระเบิดทีเอ็นที เป็นต้น ซึ่งก็ถือว่าเป็นอาวุธประจำการของ ทหารราบ สามารถเคลื่อนที่ทำการรบได้ทุก รูปแบบ

โฮจิมินห์ได้เขียนจดหมายขอบคุณมายัง นายปรีดี ด้วยลายมือของท่านเอง เป็นภาษา ฝรั่งเศส พร้อมทั้งเรียนให้ทราบฯ อาวุธที่ได้รับไปนั้นสามารถประกอบเป็นกำลังทหารได้ สองกองพัน จึงขออนุญาตตั้งชื่อว่า ‘กองพัน แห่งสยาม’ เพื่อเป็นเกียรติประวัติ

จาก ‘กองพันแห่งสยาม’ นี้เอง ต่อมาได้ จัดสรรกำลังใหม่เข้าร่วมเป็นกองพลที่ ๓๐๗, ๓๐๘ เข้าทำการสู้รบใน ยุทธการเดียนเบียนฟู จนประสบชัยชนะอย่างงดงาม

นอกจากให้การสนับสนุนทางด้านอาวุธ

นายปรีดีกำลังตรวจแถวสวนสนามของกำลังเสรีไทยในฐานะหัวหน้าขบวนการเสรีไทย

แก่เวียดนาม ชาวเวียดนามเรือนหมื่นอพยพหนีภัยเข้ามาในไทย นายปรีดีในฐานะนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ทางจังหวัด อำเภอ ทางภาคอีสานให้ความดูแลผู้หนีร้อนมาพึ่งเย็นตามโอกาสที่จะทำได้ อาทิ การจัดหางานให้ทำ อันได้แก่ การก่อสร้างทางสกลนคร-อุดรธานี, สกลนคร-นครพนม เป็นต้น ผู้ดูแลจัดตั้ง ชาวเวียดนามในด้านนี้ ได้แก่ ศาสตราจารย์จรัสวันเยา จัดสรรให้คนหนุ่มเข้าร่วมขบวนการเวียดนาม ส่งกลับไปรบกับฝรั่งเศสในเวียดนาม ส่วนครอบครัวทางนี้ทำการผลิตสร้างฐานทางเศรษฐกิจเป็นการสนับสนุนอีกด้านหนึ่ง

สำนักแถลงข่าวเวียดนามมีสำนักงานอยู่ที่ถนนสีลม ปากตรอกดำปี่ซา ตรงข้ามโรงแรมนารายณ์ในปัจจุบัน หัวหน้าสำนักงานได้แก่

นายเหงียนดึกกู่ ท่านผู้นี้อดีตเป็นปัญญาชน นักศึกษา ถูกฝรั่งเศสจำคุกที่เมืองเซินลา ทางตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ ได้แหกคุกออกมา และก็ได้รับการแต่งตั้งให้มารับผิดชอบงานด้านประชาสัมพันธ์ให้ทั่วโลกได้รับทราบภารกิจการต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมของชาวเวียดนาม เหงียนดึกกู่หรือเพื่อนชาวไทยเรียกท่านว่าองค์กู่ นอกจากจะแตกฉานในภาษาฝรั่งเศสและอังกฤษแล้ว ต่อมาก็ได้เรียนรู้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี และสามารถคบค้าสมาคมกับชาวไทยผู้มีระดับสูงในวงสังคมด้วยความสนิทสนม เช่น เล่นกีฬาแบดมินตันกับบุคคลในตระกูลสุจริตกุล, บุญนาค แห่งบริเวณบ้านแถวราชวิถี-สุโขทัย ได้เป็นอย่างดี

นายจิม ทอมสัน ราชานูไทย อดีตเจ้าหน้าที่ O.S.S. ผู้หายสาบสูญไปอย่างไร้ร่องรอย

ก็มีความสนิทสนมชอบพอกับ องค์กุ๋ย และในวันที่ ๑๙ พฤษภาคม อันเป็นวันคล้ายวันเกิดของโฮจิมินห์ นายจิม ทอมสัน ผู้นี้ก็ได้รับผู้จัดกระเช้าดอกไม้แสดงความยินดีในวันคล้ายวันเกิดของโฮจิมินห์ โดยมี องค์กุ๋ย แห่งสำนักข่าวเวียดนามเป็นตัวแทนรับมอบ O.S.S. ได้เคยมีการติดต่อกับขบวนการเวียดมินห์ในระหว่างสงคราม เพื่อขอให้ช่วยเหลือนักบินอเมริกันที่ถูกยิงตกไม่ให้ตกเป็นเชลยของทหารญี่ปุ่น จิม ทอมสัน มีความประทับใจในบทบาทการนำการต่อสู้ของชาวเวียดนาม เขาจึงถือว่า *ไม่ว่า โฮจิมินห์ จะเป็นคอมมิวนิสต์หรือไม่ก็ตาม แต่ภารกิจในการกอบกู้เอกราชของชาติเป็นสิ่งถูกต้อง ชอบด้วยทำนองคลองธรรม*

รัฐประหาร ๘ พ.ย. ๒๔๙๐ เป็นจุดเปลี่ยนแห่งการดำเนินนโยบายของประเทศ เผด็จการทหารเข้ามาครองเมือง และเพื่อการครองอำนาจจึงหันไปพึ่งอเมริกา ซึ่งพอดีกับนโยบายสุดขั้วต้านคอมมิวนิสต์ของอเมริกา จึงทำให้ขบวนการกู้อิสรภาพของเพื่อนบ้านที่ได้พิงพิงกับไทยต้องถูกปราบปราม จนไม่อาจทำการเคลื่อนไหวใดได้อย่างเสรี

ขบวนการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยของนายปรีดี และมิตรสหายร่วมอุดมการณ์ไม่ประสบความสำเร็จในการขับไล่กลุ่มเผด็จการครองเมือง ในปลายเดือนกุมภาพันธ์ ๒๔๙๒ มิตรสหายร่วมอุดมการณ์ของ นายปรีดี ถูกฝ่ายปฏิปักษ์สังหารอย่างเหี้ยมโหด อันได้แก่ พ.ต. โผน อินทรทัต, พ.ต.อ.บรรจงศักดิ์ ซีพเป็นสุข, นายทวี ตะเวทิกุล, ดร.ทองเปลว ชลภูมิ, นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์, นายถวิล อุดล, นายจำลอง ดาวเรือง และอีก ๒-๓ ปีต่อมา นายเตียง ศิริขันธ์, นายชาญ บุณนาค และบุคคลอื่น

รวมทั้งฝ่ายทหารเรือ เช่น นาวาโทพจน์ จิตรทอง ประเทศชาติได้สูญเสียบุคคลที่ได้เคยรับใช้ชาติบ้านเมือง ผู้เป็นนักประชาธิปไตยไปอย่างน่าเสียดายยิ่ง

นายปรีดีจำต้องลี้ภัยออกจากไทยไปพำนักลี้ภัยอยู่ที่สาธารณรัฐประชาชนจีนตั้งแต่ปลายปีพ.ศ. ๒๔๙๒ ก่อนหน้าที่ประธานเหมาเจ๋อตุงได้ประกาศสถาปนาประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ณ จุดรัฐเทียนอันเหมิน นครปักกิ่ง เพียงไม่กี่วัน และคงพำนักพักอาศัยอยู่ในประเทศจีนเป็นเวลารวมทั้งสิ้น ๒๑ ปี

ในขณะที่ประธานโฮจิมินห์และขบวนการเวียดมินห์ได้สร้างกองทัพประชาชนเวียดนาม โดยมี นายพลโวเวียนยิบ อดีตนักศึกษากฎหมายเป็นผู้บัญชาการโดยการแต่งตั้งจากโฮจิมินห์ที่มีความเชื่อมั่นว่า บุคคลผู้นี้สามารถทำการรบเป็นผู้บัญชาการทหารได้ ทั้งๆที่ไม่เคยได้รับการเรียนหรือฝึกฝนวิชาทหารมาเลย และก็เป็นความจริงเช่นนั้น

เมื่อประเทศจีน ได้รับการปลดปล่อย ชายแดนจีนทางใต้ อันได้แก่ มณฑลกว๋างสี, มณฑลยูนนาน ก็เป็นแหล่งที่กองทัพประชาชนเวียดนามสามารถให้เงินเป็นแนวหลังสนับสนุนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอาวุธยุทธโศปกรณ์ที่จีนยึดมาได้จาก ก๊กมินตั๋ง

ยุทธการ กางบัง-ลาวเซิน ตอนเหนือติดพรมแดนจีน เป็นยุทธการใหญ่ในต้นปี ๒๔๙๓ เวียดมินห์ได้ชัยชนะอย่างงดงาม ยึดเมืองหลายแห่งและบีบบังคับให้ฝรั่งเศสตั้งรับต้องถอยร่นมายังบริเวณสามเหลี่ยมแม่น้ำแดง โวเวียนยิบได้รับยศเป็นนายพลตรีทันที และก็ได้เสนอทฤษฎีแห่งสงครามประชาชนโดยการเปรียบเทียบ *“ปลากับน้ำ”* ทหาร คือ ปลา

ประชาชน คือ น้ำ เป็นสองสิ่งที่ควบคู่กันไปไม่อาจแยกออกจากกันได้

นายพลอองรี นาวาร์ แม่ทัพใหญ่ฝรั่งเศส ได้กำหนดยุทธศาสตร์ ในการปราบปรามเวียดนามด้วยการเลือกเอาชัยภูมิที่ราบสูง มีภูเขาล้อมรอบ ที่เมืองเดียนเบียนฟูหรือที่ไทยเคยเรียกว่า เมืองแดง เป็นฐานที่มั่น และส่งหน่วยรบออกไปกวาดล้างข้าศึก โดยไม่เคยคิดว่า เวียดนามจะสามารถเข้าปิดล้อมเดียนเบียนฟูได้ เมื่อรู้จักสายเสียแล้ว เดียนเบียนฟูถูกเวียดนามตีแตกในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ นักล่าอาณานิคมฝรั่งเศสรู้สึกหตุและสูญเสียเกียรติภูมิไปอย่างสิ้นเชิง ชื่อเสียงของนายพลโวลเวียนยังดังไปทั่วโลกที่สามารถเอาชนะนายพลเดอ กัสตรี จากโรงเรียนนายร้อยแซงซีร์ ชื่อดังของฝรั่งเศส

การประชุมที่เมืองเจนีวา สวิตเซอร์แลนด์ ระหว่างฝรั่งเศสกับกลุ่มประเทศอินโดจีน อันได้แก่ เวียดนาม, เขมร และลาวที่ได้เริ่มขึ้นก่อนเดียนเบียนฟูแตกก็ได้จบลง พร้อมด้วยฝ่ายเวียดนามของโฮจิมินห์ เข้าปกครองประเทศตั้งแต่เหนือเส้นขนานที่ ๑๗ เป็นต้นไป ส่วนเวียดนามตอนใต้ ซึ่งตามข้อตกลงเจนีวา ระบุว่า จะได้จัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อรวบรวมประเทศให้เป็นเอกภาพและก็เป็นทีที่ทราบกันดี อเมริกาเข้ารับช่วงดูแลอุปถัมภ์เวียดนามใต้แทนฝรั่งเศส ไม่เลิกก็ไม่ไป จนในที่สุดเวียดนามเหนือร่วมกับแนวร่วมปลดปล่อยเวียดนามใต้ทำการสู้รบจนได้ชัยชนะเด็ดขาดในปีพ.ศ. ๒๕๑๙

ในขณะที่ได้มีการลงนามยุติศึก ณ กรุงเจนีวา ในปีพ.ศ. ๒๕๔๗ นั้น นายปรีดีได้เขียนบทความลงในหนังสือพิมพ์ เทริน หมิน ยี เป้า และวิพากษ์กระจายเสียงปักกิ่งภาคภาษาไทย ได้

นำบทความชิ้นนี้ออกอากาศ เพื่อประชาชนชาวไทยจะได้รับฟังกัน เนื้อหาของบทความเป็นการแสดงความยินดีในความสำเร็จ ด้วยความหวังว่าเป็นชัยชนะที่จะนำไปสู่สันติภาพแห่งภาคพื้นเอเชียอุซาคเนย์และทุกประเทศ ในภูมิภาคนี้ย่อมจะต้องสามารถเป็นตัวของตัวเอง มีความเป็นเอกราช เคารพซึ่งกันและกัน บนพื้นฐานแห่งความเสมอภาค

สถานทูตเวียดนามประจำกรุงเทพฯ ได้รับคำสั่งจากรัฐบาลเวียดนามและตัวประธานโฮจิมินห์ ให้ดูแลทุกข์สุขของนายปรีดี ในยามที่นายปรีดีต้องพลัดพรากจากบ้านเมืองมา ซึ่งถึงแม้ว่า โฮจิมินห์จะมีภารกิจในการบริหารประเทศ ปรับปรุงให้มีความเข้มแข็งเพื่อเตรียมภารกิจอันยิ่งใหญ่ในการต่อสู้ครั้งยิ่งใหญ่เพื่อรวบรวมประเทศให้เป็นเอกภาพก็ตาม บุคคลทั้งสองก็ได้มีการติดต่อส่งข่าวคราวถึงกันโดยผ่านสถานเอกอัครราชทูตเวียดนามที่กรุงเทพฯ อยู่เสมอมา จนกระทั่งนายปรีดีและครอบครัวได้ย้ายมาอยู่ที่เมืองกวางโจว ในกลางปีพ.ศ. ๒๕๕๙ สถานกงสุลใหญ่เวียดนาม ณ เมืองกวางโจวก็ทำหน้าที่ประสานงานแทนสถานเอกอัครราชทูตต่อไป

กลางฤดูใบไม้ผลิ แห่ง ปีพ.ศ. ๒๕๐๗ โฮจิมินห์ ในฐานะประธานประเทศเวียดนามได้เชิญนายปรีดี พนมยงค์ และคณะให้เดินทางไปเยือนเวียดนามอย่างเป็นทางการ ถึงแม้ว่านายปรีดี จะไม่ได้มีตำแหน่งใดๆ ในการบริหารบ้านเมือง แต่ทางเวียดนามก็ได้ให้การต้อนรับอย่างสมเกียรติประดุจเป็นผู้บริหารประเทศ

คณะของนายปรีดีประกอบด้วย

๑. นายปรีดี พนมยงค์

๒. ท่านผู้หญิงพูนศุข พนมยงค์

หน้าบ้านพัก
ที่เมืองกวางโจว

๓. นายศุขปริดา พนมยงค์
๔. นายอัมพร สุวรรณบล อดีตส.ส.ร้อยเอ็ด
๕. นายสอิ่ง มารังกุล อดีต ส.ส.บุรีรัมย์
๖. นายหลินอังกวาง ล่ามจีน

ในการเยี่ยมคารวะประธานโฮจิมินห์ ผู้นำประเทศ ณ ทำเนียบรัฐบาลเวียดนาม สถานที่แห่งนี้เดิมเป็นตึกที่พัก และบริหารงานของข้าหลวงใหญ่ฝรั่งเศสปกครองเขตตังเกี๋ย (ภาคเหนือเวียดนาม) มีความใหญ่โต โอ่อ่างดงาม ด้วยศิลปะการก่อสร้างแห่งสมัยอาณานิคมรุ่งเรือง โฮจิมินห์ มีที่พักเป็นเรือนไม้เล็กๆ ได้ถูกโปร่งอยู่ด้านหลังทำเนียบ ซึ่งใช้เป็นที่รับรองแขกบ้านแขกเมืองอย่างเดียว ตนเองปฏิเสธที่จะพักบนตึกทำเนียบ

ทางเวียดนามได้จัดเลี้ยงอาหารค่ำ เพื่อเป็นเกียรติแก่นายปรีดีและคณะเจ้าภาพซึ่งนอกจาก โฮจิมินห์ แล้ว ยังมีตนักถึงรองประธาน เจรืองจิ้นห์ ประธานรัฐสภาแห่งชาติ

ฟามวันดง นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ พลเอกพิเศษโวเวียน ยับ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เกาหง ลานห์ รมต.วิเทศสัมพันธ์ และ เหงียน เกอฉัตร รมต.ช่วยว่าการกระทรวงต่างประเทศ

เมื่อคณะเดินทางมาถึง บุรุษร่างเล็ก มีเคราเป็นลักษณะพิเศษ ในชุดเสื้อสีก็ากีอ่อน มีกระเป๋าเล็กด้านบนและกระเป๋าใหญ่ด้านล่างรวม ๔ แห่ง กางเกงสีเดียวกัน มีความเรียบง่าย รู้ได้ทันทีว่าเป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี ท่านผู้นี้คือ โฮจิมินห์ บุคคลอันเป็นที่เคารพรักรยิ่งของชาวเวียดนามทั่วประเทศ ท่านได้เข้ามาสัมผัสมือกับนายปรีดี และโอบกอดด้วยความรักใคร่เป็นมิตร ทั้งสองท่านจากสองประเทศผู้ได้มีบทบาทในการนำความถูกต้องชอบธรรมมาสู่ประเทศของตนตามสภาวะโอกาสของแต่ละประเทศ ผ่านการต่อสู้ที่เคียดขดมขึ้นมาไม่น้อย บัดนี้ท่านทั้งสองได้มาพบกันเป็นครั้งแรก

แต่ก็ได้โอบกอดรักใคร่กัน ประดุจสนิทสนมกันมานานปี ซึ่งเป็นภาพประทับใจเป็นอย่างยิ่ง จากนั้น โฮจิมินห์ก็ได้เดินไปตรวจดูการจัดโต๊ะ และได้เห็นทางเจ้าภาพได้จัดป้ายชื่อที่นั่งของทั้งแขกและเจ้าภาพ ท่านจึงได้สั่งให้เก็บป้ายชื่อพร้อมทั้งถือว่าเป็นกันเอง ไม่จำเป็นต้องมีพิธีรีตองทางการทูตแต่อย่างใด นายปรีดีนั่งทางซ้ายของโฮจิมินห์ และท่านผู้หญิงพูนศุขนั่งทางขวา ส่วนคนอื่นก็ขอให้นั่งตามสะดวก บนโต๊ะอาหารมีแจกันดอกกุหลาบจัดไว้อย่างสวยงาม โฮจิมินห์ได้เลือกดอกกุหลาบที่งามที่สุดดอกหนึ่งจากแจกันและนำไปปักบนปกเสื้อท่านผู้หญิงพูนศุข ชาวคณะทุกคนรู้สึกซาบซึ้งและปลาบปลื้มในไมตรีจิตมิตรภาพอันอบอุ่น และได้รับการต้อนรับจากญาติผู้ใหญ่ ดังเช่นในครอบครัวเดียวกัน

นายปรีดีได้กล่าวขอบคุณในการต้อนรับอย่างดีที่สุดของเจ้าภาพพร้อมกับแสดงความยินดีในความสำเร็จของประชาชนเวียดนาม และเชื่อมั่นในภารกิจการรวบรวมประเทศของประเทศเวียดนาม จักต้องประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน แม้ว่าจะยังมีอุปสรรคอยู่

โฮจิมินห์ ก็ได้กล่าวขอบคุณ นายปรีดี อีกครั้งในการสนับสนุนการต่อสู้ของชาวเวียดนาม ในระยะที่มีความยากลำบากอย่างแสนสาหัส ในขณะนั้น ท่านได้บอกว่าประชาชนชาวเวียดนาม ชั่วลูกชั่วหลานต่อไปจะไม่ลืมการสนับสนุนของประชาชนชาวไทย โดยเฉพาะนายปรีดี

จิตรสหายร่วมอุดมการณ์ และก็เป็นความจงงที่แม้กระทั่งทุกวันนี้ ชาวเวียดนามยังรู้จักผลงานของนายปรีดีที่มีต่อชาวเวียดนาม และรัฐบาลเวียดนาม ในเวลาต่อมาก็ได้มอบอิสริยาภรณ์แห่งมิตรภาพให้แก่ท่านผู้หญิงพูนศุข

พนมยงค์ เป็นผู้รับแทนตัวนายปรีดี พนมยงค์ การสนทนาส่วนใหญ่เป็นภาษาฝรั่งเศส เพราะท่านทั้งสองสามารถใช้ภาษาฝรั่งเศสได้เป็นอย่างดี ตอนหนึ่งของการสนทนา โฮจิมินห์ได้พูดว่าท่านเป็นหนี้บุญคุณประชาชนชาวไทย รวมทั้งพระภิกษุสงฆ์ไทย โดยท่านพูดว่า ขณะที่ท่านเคลื่อนไหวในหมู่ชาวเวียดนามที่จังหวัดพิจิตรกิติ จังหวัดนครพนมกิติ และจังหวัดอุดรธานีกิติ บางครั้งต้องเดินทางเท้าจากหมู่บ้านแห่งหนึ่งไปอีกแห่งหนึ่ง ระยะเวลายาวไกลมากจำเป็นต้อง ค้างแรมก็ได้อาศัยวัดในชนบทเป็นที่พัก พร้อมทั้งข้าวปลาอาหารที่เป็นข้าวกันบาตรของพระ โฮจิมินห์ได้ถามนายปรีดีว่าธรรมเนียมอย่างนี้ยังมีอยู่หรือไม่ เมื่อได้รับคำตอบว่ายังมีอยู่ ท่านได้ยกย่องว่าเป็นชนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย ท่านได้พร่ำอบรมสั่งสอนให้การศึกษาแก่ชาวเวียดนามในเมืองไทยให้มีความเคารพ รักใคร่ สมานฉันท์ สร้างสามัคคีกับคนไทย ซึ่งก็ปรากฏแล้วว่าชาวเวียดนาม ส่วนใหญ่ในภาคอีสานของไทยสามารถอยู่ร่วมกับชาวไทยได้อย่างสันติสุข

มิตรภาพระหว่าง โฮจิมินห์-ปรีดี พนมยงค์ ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องด้วยดีจบจนกระทั่ง ประธานโฮจิมินห์ได้วายชนม์ลง นายปรีดี ก็ได้เดินทางไปกรุงฮานอย เพื่อเข้าร่วมในพิธีไว้อาลัยครั้งสุดท้าย มีประมุขและผู้บริหารจากต่างประเทศไปร่วมพิธีอย่างมากมาย เช่น สมเด็จเจ้าจันโรตมสีหนุแห่งกัมพูชา นายโคซิกิน นายกรัฐมนตรี สหภาพโซเวียต ฯลฯ เป็นต้น

ชาวเวียดนามได้สูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักเคารพสูงสุด ซึ่งชาวเวียดนามทุกคนได้เรียกท่านว่า 'ลุงโฮ' ด้วยความสนิทสนม

โฮจิมินห์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม

พ.ศ. ๒๔๓๓ ส่วนนายปรีดี เกิดเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๔๔๓ โฮจิมินห์ จึงมีอายุมากกว่าร่วมสิบปี เส้นทางชีวิตของผู้นำทั้งสองนั้นถือได้ว่า ได้ผ่านร้อนผ่านหนาวมาอย่างโชกโชน ในการรับใช้ชาติบ้านเมือง ถึงจะต้องประสบกับเคราะห์กรรมความยากลำบาก แต่ก็มิได้ทำให้เกิดความท้อแท้เสียกำลังใจ ขณะที่นายปรีดีศึกษาวิชากฎหมายในฝรั่งเศส ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง และก็ได้จัดตั้ง คณะราษฎร จากนักศึกษาและข้าราชการสถานทูตไทยจำนวน ๗ คน เมื่อกลับมายังประเทศไทย ก็ได้ร่วมกับคณะพลเรือน, ทหารบก, ทหารเรือ ทำการอภิวัฒน์เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นผลสำเร็จ เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ ส่วน โฮจิมินห์ ในขณะนั้นใช้ชื่อแฝงว่า เหวียนอายคว็อก หรือ นายเหวียน ผู้รักชาติ ได้ผ่านประเทศฝรั่งเศสไปแล้วหลังจากเข้าร่วมการก่อตั้งพรรคโซเชี่ยลลิสต์ฝรั่งเศส และก็เป็นพรรคคอมมิวนิสต์ ทั้งโฮจิมินห์และนายปรีดี จึงไม่มีโอกาสได้พบกันด้วยวัยวุฒิที่ต่างกัน แต่ นายปรีดีก็ได้พบปะกับชาวเวียดนามผู้รักชาติ ในฝรั่งเศสหลายคนที่มีแนวคิดเช่นเดียวกับโฮจิมินห์ เส้นทางของโฮจิมินห์ ในยุโรปทั้งฝรั่งเศสและอังกฤษ ต่อมาจึงได้ผ่านไปยังกรุง

มอสโค ภายหลังจากการอภิวัฒน์เดือนตุลาคม ผ่านประเทศจีนเข้ามาเคลื่อนไหวในสยาม ถูกจับกุมติดคุกติดตะรางในจีนหลายครั้งหลายหน จนในที่สุดสามารถกอบกู้อิสรภาพเอกราชของประเทศเป็นผลสำเร็จ ส่วนเส้นทางชีวิตของนายปรีดี มีทั้งความสำเร็จและความพลัดปลั่งล้มเหลว แต่ก็ต้องถือว่า มีผลสำเร็จอันยิ่งใหญ่ต่อประเทศชาติสองประการ คือ การอภิวัฒน์เปลี่ยนแปลงการปกครอง วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ และการเป็นผู้นำอันแท้จริงแห่งขบวนการเสรีไทยในการต่อต้านญี่ปุ่นในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ที่ทำให้ประเทศไทยไม่ต้องตกอยู่ในฐานะประเทศผู้แพ้สงคราม สมดังคำขวัญของบรรณาธิการปริทัศน์สารที่ว่า “ดวงประทีปประชาธิปไตย เสรีไทยกู้เอกราชชาติยืนยง”

สิ่งที่เข้ามาบรรจบเป็นจุดเดียวกันของท่านทั้งสอง ก็คือ เมื่อ ๑๑ ปีที่แล้ว องค์การยูเนสโก แห่งสหประชาชาติได้ประกาศเกียรติคุณให้โฮจิมินห์ เป็นบุคคลสำคัญครบรอบร้อยปีแห่งชาตกาล และในปีที่ผ่านมา องค์การยูเนสโก ก็ได้ประกาศเกียรติคุณให้นายปรีดี พนมยงค์ เป็นบุคคลสำคัญครบรอบร้อยปีแห่งชาตกาล เช่นเดียวกัน